

- ב. ואכלו אתם אשר פּפר בהם – מלמד שהכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים.
- א. משמע בסוגיא שכל שהכהנים אינם אוכלים אין הבעלים מתכפרים, ובקרבן מחוסרי כפרה, אין הבעלים רשאים לאכול בקדשים שהרי עדיין לא נתכפרו. [וצריך עיון אם מותרים לעבוד, כי שמא רק לענין אכילת קדשים החמירו. תורת הקדשים].
- וכתבו התוס' שאם הקרבן ראוי לאכילה מדאורייתא – מתכפרים אעפ"י שמדרבנן אינם אוכלים. ועוד הוכיחו שאם נטמא הבשר אחר כך או שנעשה 'נותר' – מתכפרים הבעלים אעפ"י שאין הבשר ראוי להאכל עתה.
- יש מי שכתב בדעת הרמב"ם שהשמיט עיקר דין זה, שלפי המסקנא אין אכילת הכהנים מעכבת כפרת הבעלים, ומותרים לאכול בקדשים ולהיכנס למקדש (עפ"י אבי עזרי תנינא הל' מעשה הקרבנות י,א).
- ב. השפת-אמת צידד שבאכילת הכהנים כזית די לכפר. וכן כתב בחזו"א (קכד לדף פט:). שמסתבר.
- ג. בקדשים קלים, אכילת הכהנים חוזה ושוק אינה מכפרת כבאכילת חטאת ואשם ע"י זכרי כהונה (עפ"י ספר המצוות לרמב"ם עשה פט), ואינה מוסיפה או מגרעת במצות המקריב (עפ"י ספר החינוך קב).
- ויש שנראה מדבריהם שאף לענין אכילת חוזה ושוק בקדשים קלים נאמר 'כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים' לענין גמר הריצוי והכפרה (עפ"י שיטה לא נודעה למי קדושין נג. וכן הביאו לשמוע מרש"י ורמב"ן חולין קל:).

- ג. חלבי קרבן הפסח יש להקטירם על המזבח מבעוד יום, אבל בלילה אסור – שאין חלבי חול קרבים ביום טוב [מלבד לדעת רבי ישמעאל בשבת קיד: – עפ"י תוס'].
ערב פסח שחל להיות בשבת – מותר להקטירם בלילה, שחלבי שבת קרבים ביום טוב.

דין קדימת חטאת לעולה – בזבחים צ.

דפים נט – ס

קיא. מה דין הפסח באופנים הבאים?

- א. אחת מעבודותיו נעשתה שלא לשמו.
ב. אחת מעבודותיו נעשתה לשמו ושלא לשמו או שלא לשמו ולשמו.
ג. חישוב בעבודה אחת לשמו וחישוב בה לעשות עבודה אחרת שלא לשמו.
ד. שחטו בשאר ימות השנה לשמו / שלא לשמו / לשמו ושלא לשמו.
ה. שחטו בשאר ימות השנה בשינוי בעלים.
- א. הפסח בזמנו, שאחת מארבע עבודותיו (שחיטה, קבלת הדם, הולכה וזריקה) נעשתה במחשבת שלא לשמו – פסול, ואף על פי שאר העבודות נעשו לשמו. (על מקור הדין – ע' בזבחים ד,ז-ח).
- ב. הפסח שנשחט [או שנתקבל דמו, או הוליך או זרק] לשמו ושלא לשמו; לדעת רבי יוסי – פסול, שהרי יש כאן עירוב מחשבת פסול. ולרבי מאיר שסובר תפוס לשון ראשון – כשר.
- א. כן נקט רב פפא (לגרסתנו) וכשיטת רבא, אבל לרבה ולאביי אפילו לרבי מאיר פסול, כי ישנה

לשחיטה מתחילה ועד סוף הלכך יש מקום לשתי המחשבות לחול (עפ"י תוס'). והוא הדין לשאר העבודות כקבלה והולכה, שיש להם משך זמן – פסול לדברי הכל. ואולם מדיוק לשון רש"י והמאירי נראה שחולקים על התוס' וסוברים שגם למ"ד ישנה מתחילה ועד סוף, יש לתפוס לשון ראשון לרבי מאיר (עפ"י שבט הלוי ח"ז נא, ו-ז).

ב. להלכה אנו נוקטים לפסול (לקוטי הלכות).

שלא לשמו ולשמו; בין לרבי מאיר בין לרבי יוסי – פסול.

אפשר שלדעת בן ננס (ב"ב קה.) שסובר 'תפוס לשון אחרון' לגמרי – כשר (ע' תוס'). אך אפשר שלא כתבו כן התוס' אלא כאפשרות בסברה, אבל לפי האמת הכל מודים שאין נוקטים כאן רק כלשון אחרון. וכן נקט השפת-אמת).

ג. אמר בשחיטה: הריני שוחט את הפסח לשמו לזרוק דמו שלא לשמו; לרב פפא, מחשבים מעבודה לעבודה ופסול [וכן היא דעת רבי יוחנן ורב נחמן ורבה ורב אשי (בזבחים י). ואילו ריש לקיש (שם) מכשיר].

א. רש"י כתב שלרב פפא פסול בין לרבי מאיר בין לרבי יוסי. ויש מצדדים לומר שמא לרבי מאיר תופסים לשון ראשון גם במחשב מעבודה לעבודה (ע' מהרש"ל בפירוש דברי הרשב"א בתוס'. וע"ע: שבט הלוי ח"ז נא, ט; אבי עזרי סו"ס הפלאה עמ' שעז).

ב. חשב בשחיטה על ההקטרה שתיעשה שלא לשמו – כשר לדברי הכל.

חשב בשעת השחיטה לקבל את הדם או להוליך שלא לשמו – דעת התוס' (בזבחים ט-י, וכ"מ בתורא"ש בחולין לט) שכשר, הואיל ומקור דין זה למדנהו מפיגול וזה אינו אלא בזריקה. ומדברי שאר ראשונים (רו"ה, ר"ג, רמב"ן רשב"א ור"ן – בחולין לט) מבואר שפסול אף בשאר עבודות.

ג. אין הפרש אם חשב בשעת שחיטה או בקבלה (משנה למלך ועוד).

ד. פסח בשאר ימות השנה ששחטו לשמו – פסול. והוא הדין אם נשחט בסתם (כ"מ בסוגיא). נשחט שלא לשמו – כשר, שנעקר בכך משם פסח והריהו שלמים (וטעון סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק).

לאחר הפסח, יש צד לומר שאין צריך עקירה ואף בסתם יתכשר (כדלהלן סד; עפ"י תוס'). ויש סוברים שלאחר הפסח [או אם תעבור שנתו עד הפסח] אפילו שחטו לשם פסח כשר, שהרי זה כשלמים ששחטם לשם פסח (עתוס' ותורי"ד להלן סד. ואין הדבר ברור – ע"ע גליונות קה"י יומא סג.). לשמו ושלא לשמו; נסתפקו בגמרא מה דינו, והסיק רבא שכשר כי מחשבת 'שלא לשמו' מוציאה ממחשבת 'לשמו', כשם היא מוציאה מ'סתמא' – לשמו.

א. לדעת תוס' רי"ד [דלא כהתוס'], לרבי מאיר פסח ששחטו בשאר ימות השנה לשמו ושלא לשמו – פסול, כי אין לשון אחרון מועיל כלום.

ב. הרמב"ם השמיט נידון זה (וע' צל"ח).

ג. יש להסתפק בשוחט פסח בשאר ימות השנה לשם חולין, האם נעקר בזה ונכשר אם לאו. אמנם נראה שלפי דעת הרמב"ם שהשוחט פסח לשם חולין פסול, מסתבר שנחשבת זו עקירה להכשיר (ק"ן אורה זבחים יא:).

שחט את הפסח ב"ד שחרית, לשמו / שלא לשמו – נתבאר בזבחים יא.

ה. פסח ששחטו בשאר ימות השנה בשינוי בעלים; נסתפקו בגמרא האם דינו כשינוי קדש וכשר, אם לאו. והסיק רבא (סא.) לפסול מפני שאינה נחשבת עקירה, וכשוחט את הפסח בזמנו כשאינו לו בעלים שהוא פסול מפני שאין זו עקירה, הגם שהוא כשוחט בפירוש שלא לשם בעליו (עפ"י תוס').